

ਮੱਠੁਖੀ ਇਮਾਗ

ਮੁਖਮਨਾ ਨਾੜੀ ਤੰਤੂਆਂ ਦੀ ਬਣੀ ਜੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਗੋਚਰ ਲਈ ਸੁਚਨਾਵਾਂ ਖੁਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤੰਤੂ ਇਮਾਗ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮੱਠੁਖ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਾੜੀ ਕੇਂਦਰ ਹੈ।

'ਇਮਾਗ' ਆਠੇ 'ਮੁਖਮਨਾ ਨਾੜੀ' ਮਿਲ ਕੇ ਨਾੜੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਖੁਦਾਈ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

⇒ ਇਮਾਗ ਇਹ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਾਲਮੇਲ ਕੇਂਦਰ ਹੈ। ਇਮਾਗ ਖੰਧੜੀ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚਿੱਲੀਆਂ ਨਾਲ ਦੱਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਵਿਚ ਮੈਂਗੀਚੋਮਖਾਈਨਲ ਕੁਛ ਭਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਮਾਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਿਰੋਧ ਮੱਟ ਕੇਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਮਾਗ ਦੇ ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ -

- (i) ਅਗਲਾ ਇਮਾਗ
- (ii) ਮੱਧ ਇਮਾਗ
- (iii) ਖਿਛਲਾ ਇਮਾਗ

i) ਅਗਲਾ ਇਮਾਗ ~ ਇਹ ਇਮਾਗ ਦਾ ਮੋਚਰ ਵਾਲਾ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਇਮਾਗ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੁਣਨ, ਸੁੰਘਣ, ਦੇਖਣ ਆਦਿ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੀਕ੍ਰਿਤ ਹਨ। ਇਹ ਦੋ ਅਰਧ ਗੋਲਾਕਾਰ ਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

- ਕੰਮ - 1. ਬੁੱਧੀਮਤਾ, ਸੰਵੇਦਨਾ ਅਤੇ ਆਦਿ ਗੁਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੋਂ।
2. ਸੰਵੇਦੀ ਅੰਗ ਜਿਵੇਂ ਅੱਖ, ਨੱਕ, ਕੰਨ, ਚਮਕੀ, ਸ਼ੀਰ ਆਦਿ ਇਸ ਨਾਲ ਯੁੱਤਖ ਰੂਪ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
3. ਨੱਫਰਤ, ਈਰਖਾ, ਖਿਆਰ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਸਭ ਅਗਲੇ ਵਿਭਾਗ ਕਾਰਨ ਹੋਂ।
4. ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਦਿ ਗੁਣ, ਸੰਖਿਤ ਕਰਨਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇਸੇ ਭਾਗ ਦਾ ਕੰਮ ਹੋਂ।
5. ਸੁਖ-ਦੁਖ ਲਈ ਗੰਧ ਖਿੰਡ ਵੀ ਇਸੇ ਵਿਚ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
6. ਦਰਦ, ਖੁਸ਼ੀ, ਗਰਮ/ ਠੰਡਾ, ਖਿਆਮ/ ਭੁੱਖ, ਤਾਪ ਆਦਿ ਵੀ ਇਹੀ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦਾ ਹੋਂ।

ii) ਮੱਧ ਵਿਭਾਗ ~ ਇਸ ਦੇ ਭਾਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ -
 (a) ਕੋਰਪੋਰੇਟਾ ਡੀਵੀਜ਼ਨ

ਇਹ ਅੱਖਾਂ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਯਲਕਾਂ, ਆਦਿਕਿਸ ਦੇ ਯੂਤਿਵਰਤ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦਾ ਹੋਂ।

(b) ਯੂਮਰਿਸਰ ਸਰੰਤ

ਇਹ ਅਗਲੇ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਖਿਛਲੇ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਦੋ ਬੰਦਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

iii) ਖਿਛਲਾ ਵਿਭਾਗ ~ ਇਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ -
 (a) ਸੰਗੀਕੋਲਮ

ਇਹ ਸੰਗੀਰ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਅਤੇ ਠੀਕ ਸਖਿਤੀ ਬਣਾਏ ਰਖਦਾ ਹੋਂ।

(b) ਮੈਂਡੂਲਾ ਗਾਬਲਾਂਗੇਟਾ

ਇਹ ਖੰਘੜਾ, ਡਿੱਬੜਾ, ਨਿਗਲਣਾ, ਉਲਟੀ ਆਦਿ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

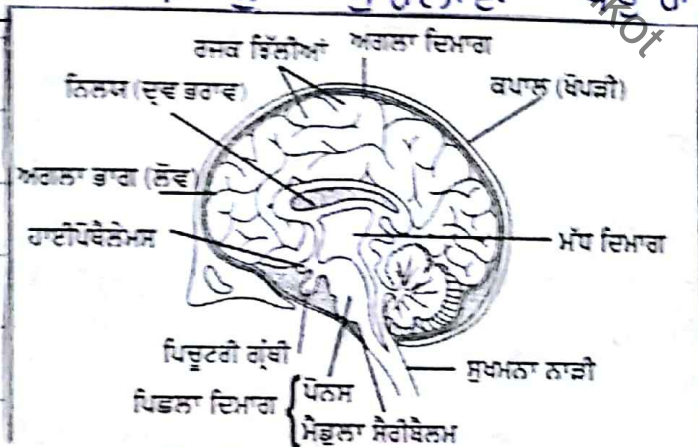
(c) ਥੈਲਮ

ਇਹ ਸਾਹ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

⇒ ਸੁਖਮਨਾ ਨਾੜੀ -

ਇਹ ਇਕ ਕੰਡਕਾਰ ਸੰਚਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਂਡੂਲਾ ਗਾਬਲਾਂਗੇਟਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੀੜ ਦੀ ਹੱਡੀ ਅਦਰੋਂ ਹੋ ਕੇ ਲੰਘਦੀ ਹੈ।

ਕੰਮ - ਸੁਖਮਨਾ ਨਾੜੀ ਖੂਨ ਨੂੰ ਸਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਸਗੋਰ ਦੇ ਹੋਰ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

- ਜ਼ਰੂਰੀ ਖੂਨ -
- 1) ਇਸਦਾ ਕੋਹੜਾ ਭਾਗ ਸਗੋਰ ਦੀ ਸਖਿਰੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।
 - 2) ਅਸੀਂ ਅਗਰਥੀ ਦੀ ਗੰਧ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਖਰਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ?
 - 3) ਇਸਦਾ ਕੋਹ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਭਾਗ _____ ਹੈ।
 - 4) ਮਨੁੱਖ ਵਿਚ ਕੰਦਰੀ ਨਾੜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।